

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 42/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi ulkomaalaislain 46 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 16 päivänä tammikuuta 2007 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi ulkomaalaislain 46 §:n muuttamisesta (HE 277/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Eero Koskenniemi, sisäasiainministeriö

- hallitusneuvos Marja-Terttu Mäkiranta, sosiaali- ja terveysministeriö
- ylitarkastaja Joni Länsivuori, Ulkomaalaisvirasto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- oikeusministeriö
- opetusministeriö
- työministeriö
- Kansaneläkelaitos
- Helsingin yliopisto
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Suomen ulkomaalaisyhdistys ry
- Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan ulkomaalaislakia muutettavaksi. Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön kolmansien maiden kansalaisten opiskelua, opiskelijavaihtoa, palkatonta harjoittelua tai vapaaehtoistyötä varten tapahtuvan maahanpääsyn edellytyksiä koskeva direktiivi. Direktiivissä säädetään edellytyksistä, jotka koskevat kolmansien maiden kansalaisten maahanpääsyä jäsenvaltioiden alueelle yli kolmen kuukauden ajan tapahtuvaa opiskelua varten ja harkinnanvaraisesti palkatonta harjoittelua tai vapaaehtoistyötä varten, sekä menettelystä, jonka mukaisesti jäsenvaltiot sallivat kolmansien maiden

kansalaisten maahanpääsyn alueelleen tällaista tarkoitusta varten.

Direktiiviä on sovellettava niiltä osin kuin se koskee direktiivin määritelmän mukaisia opiskelijoita. Ulkomaalaislain säännökset vastaavat tältä osin lähes täysin direktiivin säännöksiä. Direktiivin täytäntöönpano edellyttää kuitenkin sairausvakuutuksen lisäämistä opiskelua varten myönnettävän oleskeluluvan myöntämisen edellytukseksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä syyskuuta 2007.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esityksessä on kysymys kolmansien maiden kansalaisten opiskelua, opiskelijavaihtoa, palkatonta harjoittelua tai vapaaehtoistyötä varten tapahtuvan maahanpääsyn edellytyksistä annetun neuvoston direktiivin 2004/114/EY kansallises-ta täytäntöönpanosta. Direktiiviä on sovelletta-va opiskelijoita koskevilta osin. Muilta osin so-veltaminen on jäsenvaltion harkinnassa. Direk-tiivi tulee jäsenvaltioissa panna kansallisesti täytäntöön viimeistään 12. päivänä tammikuuta 2007.

Voimassaolevan ulkomaalaislain (301/2004) säännökset ovat opiskelijoita ja opiskelijavaihtoa koskevilta osin lähes täysin direktiivin sään-nöksiä vastaavia, osittain niitä suotuisampiakin. Direktiivi kuitenkin edellyttää, että ulkomaalai-sella on sairausvakuutus kaikkien niiden riskien varalta, joiden osalta kyseisen jäsenvaltion kan-salaiset yleensä on vakuutettu. Suomessa sairau-den riskiin on valmistauduttu kaksitahoisella järjestelmällä. Kunnat järjestävät asukkailleen terveyspalvelut ja lisäksi sairausvakuutus kor-vaa henkilölle yksityisen sairaanhoidon kustan-nuksia. Ulkomaalaiset opiskelijat eivät nykyisin yleensä ole kunnallisten terveyspalveluiden ei-vätkä lakisääteisen sairausvakuutuksen piirissä. Korkeakouluopiskelijoilla on mahdollisuus saa-da Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön terveys-palveluja.

Hallituksen esityksessä ulkomaalaislain 46 §:ään esitetään lisättäväksi säännös, jonka mukaan opiskelua varten myönnettävän oleske-luluvan myöntäminen edellyttää luotettavan ja vakavaraisen yhtiön tai laitoksen myöntämää va-kuutusta, joka kattaa sairaanhoidon kustannuk-set. Jos opintojen arvioitu kesto on vähintään kaksi vuotta, riittävää on, että vakuutus kattaa lääkekustannukset.

Lisäys on tarpeellinen perusturvan takaami-seksi ulkomaiselle opiskelijalle sairaustapauk-sissa. Säännöksessä on otettu huomioon halli-tuksen esitys laiksi kotikuntalain 4 §:n muutta-misesta (HE 206/2006 vp), jonka mukaan vähin-

tään kaksi vuotta kestävät opinnot Suomessa otetaan huomioon asumisen vakinaisuutta osoit-tavana seikkana, jolloin vähintään kahdeksi vuo-deksi Suomeen opiskelemaan tulevat ulkomaai-laiset voisivat saada kotikunnan Suomessa ta-pauskohtaisen harkinnan perusteella. Valiokun-ta on 7. päivänä helmikuuta 2007 hyväksymäs-sään mietinnössä puoltanut lakiehdotuksen hy-väksymistä muuttamattomana (HaVM 38/2006 vp — HE 206/2006 vp).

Vakuutus voidaan hankkia suomalaiselta, ul-komaiselta tai kansainväliseltä vakuutusyhtiöltä tai -laitokselta. Vakuutuksen saatavuus tai hinta ei saisi muodostua Suomeen opiskelemaan tulon esteeksi. Valiokunta katsoo, että sairausvakuu-tusedellytyksen vaikutuksia Suomeen saapu-vien ulkomaalaisten opiskelijoiden määrään on syytä seurata ja tarvittaessa pyrkiä lieventämään vakuutusedellytyksen mahdollisia Suomeen ha-keutumista vähentäviä vaikutuksia. Lisäksi on tärkeää, että sairausvakuutusedellytyksestä an-netaan tietoa ja tarkempia ohjeita riittävän aikai-nessa vaiheessa opiskelijoille, oppilaitoksille sekä muille asiaankuuluville tahoille.

Hallituksen esityksen mukaan laki on tarkoi-tettu tulemaan voimaan 1. päivänä syyskuuta 2007. Tässä yhteydessä valiokunta kiinnittää huomiota siihen asiantuntijakuulemisessa esiin tulleeseen seikkaan, että aikataulu voi osoittau-tua tiukaksi opiskelijavaihdon kannalta. Vaihto-valinnat tehdään usein yli puoli vuotta ennen vaihtojakson alkua ja tällöin yhteistyöyliopis-toilla tulisi olla tiedossaan muuttunut vaatimus vakuutusten suhteen.

Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksy-mistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutta-mattomana.

Helsingissä 8 päivänä helmikuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Heli Paasio /sd
vpj.	Veijo Puhjo /vas	Mauri Salo /kesk
jäs.	Janina Andersson /vihr	Satu Taiveaho /sd
	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Tapani Tölli /kesk
	Lasse Hautala /kesk	Ahti Vielma /kok
	Hannu Hoskonen /kesk	Tuula Väättäinen /sd.
	Esko Kurvinen /kok	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.